

I. PHẦN ĐỌC - HIỂU (4,0 điểm) Đọc văn bản sau:

LỌ LEM XÓM CỬI

(Trích, Vũ Ngọc Giao)

(Tóm tắt: Cầm là cô bé nghèo, mồ côi mẹ, sống cùng bố trong căn nhà gỗ nhỏ bên bờ rừng. Dù cuộc sống thiếu thốn, Cầm vẫn say mê âm nhạc. Từ chiếc máy phát đĩa cũ trên căn gác xếp ọp ẹp, những bản nhạc cổ điển vẫn vang lên, trở thành nguồn an ủi và nuôi dưỡng ước mơ được múa của Cầm. Một ngày, bố xin cho Cầm đến lớp học múa, nơi Cầm được hoà mình vào âm nhạc và niềm đam mê của mình... Đoạn trích dưới đây kể về hành trình Cầm miệt mài tập luyện và tỏa sáng trên sân khấu trong vai Lọ Lem, nơi ước mơ múa ba lê của Cầm được chấp cánh.)

“Em là Nguyệt Cầm?” – Người phụ nữ mảnh mai trong bộ đồ đen bó sát, có lẽ là cô giáo đến sau lưng Cầm. “Vâng!” – Cầm lí nhí đáp. **Cô giáo đứng trên gương mặt Cầm hồi lâu rồi quay sang giới thiệu với lớp. Tiếng xầm xì, khúc khích lan ra. Cầm nhìn xuống bộ áo dài trắng cũ mềm, chiếc túi bạc phách đựng sách vở đeo chéo qua vai. Tay bầu vào thanh gióng cô chợt thấy tủi thân. “Bố đã nói chuyện về em, từ nay em sẽ học cùng cô!” – Cô giáo dịu dàng nhìn Cầm.**

Theo cô giáo vào phòng, Cầm ngắm mình trong gương, bộ đồ múa bó sát thân hình mảnh dẻ, mái tóc dài cột cao duyên dáng. Bắt đầu những bước cơ bản, cô giáo nhìn Cầm di chuyển từng động tác uyển chuyển. Cô thốt lên: “**Cô đã nghe kể nhưng cô không ngờ em có thể làm mọi thứ tốt đến thế! Tiếp tục nào! Di chân phải thành hình bán nguyệt, luôn duỗi thẳng chân và mũi chân, mở ngực vươn cao, vai hạ thấp...**”. Cầm xoay nhẹ, động tác điêu luyện khiến cô giáo kinh ngạc. Cô đưa tay ra hiệu Cầm dừng lại rồi chọn một chiếc đĩa khác thay vào, nhìn Cầm chờ đợi. Giai điệu bản *Le beau Danube bleu*¹ quen thuộc ngân lên. Cầm xoay những bước đầu tiên thật nhẹ, đôi chân như bay, Cầm không còn nhìn thấy gì, trước mắt chỉ có dòng sông mênh mang xanh thẳm. Dòng sông đưa cô đi mãi đến bến bờ hạnh phúc, nơi đó cô nhìn thấy bố cùng mẹ bên những bức họa tuyệt đẹp.

Tiếng vỗ tay vang lên khiến Cầm sực tỉnh. “Em sinh ra để múa ba lê, Cầm à!” – Cô giáo lại gần. “**Từ nay ngoài giờ học ở trường, bất cứ lúc nào có thể, hãy đến học cùng cô!**”.

Chiếc xe đạp nặng trĩu bồng nhẹ tênh. Từ lớp múa trở về Cầm nhìn thấy bên đường những cánh hoa trong bụi cỏ rung nhẹ. Chợt nhớ lâu rồi cô không còn ra đồng cỏ cùng bọn trẻ. Trở thành thiếu nữ, cô không còn chạy đuổi theo đàn bò câu, không còn hét đến khản giọng để đáp lại tiếng kêu eng éc của những con chim ăn đêm. Trong bữa cơm chiều, cô tíu tíu kể cho bố nghe buổi học đầu tiên, về bản *Le beau Danube bleu*. Bố yên lặng ngắm niềm vui trong mắt con gái.

Cầm buộc tóc, cúi xuống thắt lại dây giày, đôi giày mòn vẹt mũi vì những ngày tập liên tục cho vở *Cô bé Lọ Lem*. Từ phòng bên có tiếng xầm xì: “**Ở xóm Cửi mà học đòi!**”, “**Bố nó là họa sĩ vẽ tranh bán trên phố**”, “**Mới hơn một năm mà cô đã cho vào vai múa chính**”. Cầm yên lặng quay đi, cô biết các bạn nói về mình, từ lâu nỗi đam mê khiến cô chẳng còn bận lòng điều gì.

[...]

Nhà hát Lớn chật kín người. Giai điệu bản giao hưởng cất lên lúc thánh thót, mênh mang, lúc cuộn cuộn như sóng. Lọ Lem xinh như thiên thần, mỏng manh trong chiếc váy xám mốc, tay cầm cành dẻ đi lấy nước. Nàng soi mình bên giếng và cất tiếng hát, những chú chim câu cũng nghển cổ lắng nghe. Cầm gửi hết vào vở múa những khát khao cháy bỏng. Chợt cô nhìn thấy dưới hàng ghế kia, bên cạnh bố bóng ai như mẹ. Chiếc vĩ cầm tựa vào vai, mẹ kéo một bản nhạc réo rắt, giai điệu của hạnh phúc và nỗi đau chia biệt... Mẹ quay đi...

.....

(1) *Le beau Danube bleu*: Dòng sông Danube xanh, bản Waltz của nhà soạn nhạc Johann Strauss II (1825-1898)

Chân Cầm bồng chôn chặt trên sàn. Tiếng cô giáo khẽ nhắc từ sau cánh gà. Cầm sực tỉnh. Hoàng tử xuất hiện, chàng lại gần mời Lọ Lem khiêu vũ cùng buổi dạ tiệc của cung điện hoàng gia. Trong chiếc váy lộng lẫy, Lọ Lem hoá thành một nàng tiên kiều diễm, xoay trong điệu nhạc quên cả thời gian, cho đến khi tiếng chuông gióng báo hiệu nửa đêm. Lọ Lem trở về, trong lúc vội vã nàng đánh rơi chiếc giày trên lối đi...

Tiếng vỗ tay từ khán phòng dậy lên. Cầm lùi vào trong, cô chợt nghĩ đến mẹ: “Năm ấy con mười hai tuổi, mẹ biết không, không còn mẹ bên cạnh, con nhìn thế giới bằng bóng đêm. Một lần ngồi bên hiên đợi bố về, con chợt nhận ra rằng dù mẹ đã đi xa nhưng nhất định con phải thực hiện ước mơ của mình.” Bố đến bên Cầm từ lúc nào, cô dụi đầu vào ngực ông: “Mai mình về thôi!”

(In trong *Một vì sao không bao giờ khóc*, NXB Kim Đồng, Hà Nội, 2024, tr. 8–12)

Thực hiện yêu cầu :

Câu 1. (0,5 điểm) Nhân vật chính trong văn bản là ai? Nhân vật đó được khắc họa chủ yếu qua những phương diện nào?

Câu 2. (0,5 điểm) Tìm hai chi tiết/ hình ảnh trong văn bản cho thấy sự quan tâm lặng lẽ mà đầy yêu thương của người bố dành cho con gái .

Câu 3. (1,0 điểm) Phân tích tác dụng của từ tượng thanh trong những câu văn in đậm trên?

Câu 4. (1,0 điểm) Hình ảnh người mẹ xuất hiện trong tưởng tượng của Cầm khi múa có ý nghĩa gì?

Câu 5. (1,0 điểm) Câu chuyện được kể trong văn bản gợi cho em suy nghĩ gì về con đường theo đuổi đam mê của giới trẻ? (*Trình bày bằng đoạn văn khoảng 7-10 dòng*)

II. Viết (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm) Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích nghệ thuật khắc họa nhân vật Cầm trong văn bản ở phần đọc hiểu.

Câu 2. (4,0 điểm)

Kỷ luật rất khó, bởi sự mê hoặc của lười nhác quá lớn, nằm dài trên sofa xem bộ phim truyền hình thật thoải mái biết bao, ôm điện thoại lướt Weibo mới dễ chịu làm sao. Thế nhưng, niềm vui ngắn ngủi này thực chất lại là một loại trầm luân biến tướng, chỉ có thể mang đến sự chậm chạp trong tư duy, bệnh tật cho cơ thể và sự cản trở cho tâm hồn.

Sống trong sự nhàn nhã lâu ngày, những người lười nhác sẽ ngày càng trở nên tạm bợ, không có hoài bão, không có lý tưởng. Những người chần chừ sẽ quen với việc tìm muôn vàn cơ khác nhau để tự an ủi mình. Những người ăn uống không điều độ, không có thời gian làm việc và nghỉ ngơi nhất định, cuộc sống không có quy hoạch sẽ gặp rất nhiều sai sót trong công việc và phiền não trong cuộc sống.

George Bernard Shaw từng nói “Biết tự kiểm soát bản thân là bản năng của người mạnh mẽ nhất”. Ngược lại, người không biết tự khống chế bản thân, cuối cùng sẽ mất đi cả thế giới này.

(Trích *Càng kỷ luật, càng tự do*, Ca Tây (Tuyết Mai dịch), NXB Thế giới, 2022, tr.15)

Từ những gợi dẫn trong đoạn trích trên và bằng trải nghiệm của bản thân, em hãy viết bài văn nghị luận xã hội (khoảng 600 chữ) đề xuất các giải pháp giúp học sinh rèn luyện tính kỷ luật trong học tập và cuộc sống.

---HẾT---